1

Irma deed haar ogen open. Zonder haar bril zag ze de wereld wazig, maar rond de donkerder rechthoek van het rolgordijn ontwaarde ze in elk geval een lichtgrijs kader, waaruit ze afleidde dat de zon begon op te komen. Flardjes opgewekt roodborstgezang dwarrelden jambisch door het rolgordijn. Door de boerderijmuur heen hoorde ze het gedempte grommen van haar broer, en ellebogen die dof op stoelbekleding bonkten wanneer hij op de controller van zijn videogame ramde.

Het roodborstje en haar broer vielen gezamenlijk stil, alsof ze het zo hadden afgesproken. Irma's pick-uptruck stond volgeladen met zijn neus naar de doorgaande weg. Ze had veel zin om op pad te gaan, maar eerst bleef ze nog even naar de stilte liggen luisteren. In deze omgeving was ze opgegroeid, met de o zo bekende leegte die 's zomers naar zonverbrand hooi rook, het penetrant stinkende kippenhok, haar moeders brandnetelthee. De stilte leek Irma het ene moment troostrijk te koesteren, en even later naar de rand van een diepe afgrond te jagen. Terwijl ze daar zo lag hoorde ze een auto voorbijzoeven over de grote weg, een paar honderd meter verderop. Ze hoorde haar hart kloppen.

Ze ging verliggen onder de lakens, waarbij haar voet het zachte gewicht van Anderson Cooper opporde, die miauwde. Weer klonk er een jambeachtig metrum, heel zacht, 'pa-pá, pa-pá', van vier pootjes die op de vloer belandden.

Haar vingers gingen over het nachtkastje tot ze haar bril tegenkwam. Ze zette hem op en verruilde zo stil mogelijk het bed voor haar kleren. Terwijl ze op haar tenen door haar kinderkamer liep voelde ze

zich eerder een stiekem kind dan een vrouw die eindelijk eenentwintig en volwassen was geworden. Haar moeder was gisteren met migraine naar beneden gekomen, zoals wel vaker vlak voor Irma's vertrek.

Ze opende de kast en haalde er de kattendrager uit die ze een paar dagen eerder bij de Walmart had gekocht. Het was de mooiste die ze hadden: een zorgvuldig gemaakt geval van stof en gaas dat je ook als rugzak kon omdoen. Ach ja, een kleine uitspatting na een zomer waarin ze alleen maar had gewerkt als serveerster en boeken had gekocht. In de drager had ze achter een rits een zakje met drie hardgekookte eieren opgeborgen.

Anderson stond te krabben aan de slaapkamerdeur, want hij wilde eruit. Irma pakte hem op en schoof hem in de reismand, verontschuldigingen fluisterend terwijl hij chagrijnig tegenspartelde. Net voordat hij luidkeels begon te miauwen brak Irma een stuk ei af en duwde dat in zijn bek.

Van achter de muur klonk een salvo van gegrom en gebonk. Je zou denken dat vierentwintig te oud is om de hele nacht te gamen, maar je kan zo veel denken. Jacob had zich altijd bar weinig aangetrokken van zijn leeftijd. Irma voerde Anderson de rest van het ei, ritste de reismand dicht en stak haar armen door de schouderbanden. Ze glipte de gang op en liep de grijs geschilderde trap af, waarvan de treden in het midden slijtplekken vertoonden, glad en glanzend.

Ze trok haar hoge schoenen aan, ging naar buiten en werd begroet door een lichtroze lucht en een kakofonie van kwinkelerende vogels. Vanaf de grote weg klonk het wegstervende geluid van een vrachtwagen, zo'n klaagzang van verplaatste lucht en motorgeronk. De dageraad bevatte nog een vleug nachtkoelte.

Via het kronkelige zandpaadje met aan weerskanten sprietige, bedauwde bosjes vossenstaart, amarant en distel ging ze naar de oprijlaan met zijn grint, waar ze om de motorkap van de Dodge RAM heen liep en de drager met Anderson rechts op de voorbank zette. 'Braaf zijn,' zei ze tegen hem terwijl ze het portier dichtdeed. 'Dan krijg je nog een ei.'

Van hun bouwvallige boerderij zeggen dat die trots een heuvel bedwong zou een romantische overdrijving zijn, maar het zandpaadje –

niet veel breder dan een van Irma's Dr. Martens – dat haar slingerend terugvoerde naar de woning liep wel degelijk omhoog. Ze glipte naar binnen, ging de trap op en klopte op de deur van haar broer. Ze verstond niet wat hij bij wijze van reactie gromde, maar het klonk niet als 'Ga weg'.

De slaapkamer was zo donker als Jacob hem maar kon maken; de gordijnen waren dicht om de dageraad tegen te houden, zodat zijn monitor de enige lichtbron was. De monitor vertoonde ridders in wapenrusting die languit op een plavuizenvloer lagen terwijl bloed wegtrok in de voegen. Op het bureau lag het karton van een sixpack. Vijf lege flesjes stonden rondom zijn toetsenbord, het laatste volle exemplaar had hij in zijn hand.

Jacob deed zijn koptelefoon af. Ze vond hem nog steeds knap, met zijn volle, rossige gezicht en gemoedelijke ogen.

'Hé,' zei ze. 'Wat blijf je lang op.'

Hij krabde aan het etiket op zijn bierflesje en verfrommelde een duimbreedte nat, vochtig papier. 'Yep.'

'Ik ga ervandoor. Zie ik je met Thanksgiving?'

Jacob knikte. 'Tuurlijk.' Het woord leek maar moeizaam de afstand naar zijn lippen te kunnen overbruggen.

Irma reageerde even niet, omdat ze iets van droefenis voelde opwellen. Vroeger maakte ze altijd ruzie met Jacob om hem uit de tent te lokken, maar dat was jaren geleden. Ze voelde zich schuldig dat ze afscheid nam, maar waarom? Ze hadden elkaar de hele zomer amper gesproken.

Soms vroeg ze zich af wat er met Jacob was gebeurd, maar de vraag op zich voelde verkeerd. Misschien was er wel helemaal niets met hem gebeurd, misschien was hij altijd deze Jacob geweest, onverstoorbaar en onbereikbaar. Hij draaide zijn shift in het magazijn, ging naar huis en speelde zijn games.

Toch waren ze ooit close geweest, heel relaxed, als broer en zus. Samen glipten ze door de omheining van prikkeldraad rond de melkboerderij van de Olsons; Irma sjouwde hele middagen achter Jacob aan. Ze maakten het bos rond de weilanden onveilig, klommen in bomen, speelden standbeeldje op boomstronken, deden tekenfilmhelden na.

Ze vingen padden in de vijver, likten er zogenaamd aan en lieten ze weer gaan. Jacob zei dat de Olsons hen zouden neerschieten als ze betrapt werden, en hoewel de Olsons graag op van alles en nog wat schoten, liet haar broer ook in dit opzicht zijn fantasie de vrije loop. Irma voelde nog steeds die padden in haar handen, knobbelig en ruw, kloppend van vreemd leven.

'Ik neem de kat mee,' zei ze.

Jacobs blik bereikte haar, zijn belangstelling was vagelijk geprikkeld. 'O ja?'

'Ja, ik heb behoefte aan een kamergenootje.' Het kamergenootje waar ze aan dacht was niet zozeer de kat; het kamergenootje was Dahlia, die hopelijk wat toeschietelijker zou worden van Andersons aanwezigheid, maar dat was te ingewikkeld om uit te leggen. 'Zeg het maar niet tegen mama. Ze komt er vanzelf wel achter.'

'Oké.'

'Dag,' zei Irma, kort de armsteun van zijn stoel aanrakend.

Onderweg naar beneden hoorde ze voetstappen in de keuken, gevolgd door een aantal bekende geluiden: een kastdeur die dicht werd gezwiept. Het 'bonk' van leidingen op het moment dat de keukenkraan werd opengedraaid. De tik waarmee de glazen bovenrand van de koffiekan de tuit van de kraan raakte.

'Hoi paps,' zei ze toen ze de keuken in liep.

Matthew Friske goot het water boven in het koffiezetapparaat, zette de kan op het plaatje en drukte op de ronde oranje tuimelschakelaar. 'Hé, liefie,' zei hij. 'Klaar voor vertrek?'

Irma knikte. 'Yep.'

Haar vader droeg een wijde lichtgroene broek en het T-shirt met WESTISH DAD dat ze als eerstejaarsstudent voor hem had gekocht. Als haar vader een kledingstuk fijn vond, dan droeg hij het helemaal af, en dit shirt was een flink eind op weg, met zijn vervaagde velours letters waarvan de randen barsten en inhammen vertoonden.

'Hoe laat moet je werken?' vroeg Irma.

'Pas om acht uur.' Hij glimlachte schaapachtig, alsof hij zich schaamde te zijn betrapt dat hij was opgestaan om haar gedag te zeggen. Hij

was *physician assistant* in het ziekenhuis van Platteville. Daarvóór was hij manager van een dierenwinkel geweest, conciërge van een kantorencomplex en assistent-golfbaanonderhouder. Hij knikte naar het koffiezetapparaat, dat begon te pruttelen. 'Neem aan dat je een kopje wilt?'

'Graag,' zei Irma gapend. In principe vond ze het lekker om al zo vroeg op te zijn. Overal heerste dan een verwachtingsvolle rust, en het water dat de zwoele nacht had uitgezweet lag als dauw op de velden en bomen. Maar deze zomer had ze steeds tot twee uur 's nachts zitten lezen, en afgelopen nacht was ze zelfs nog later gaan slapen omdat ze met Pammy en Dahlia had ge-sms't om hun plan voor vanavond te finetunen.

'Je laatste jaar,' zei haar vader, wat iets van een open deur had.

'M'n laatste jaar,' beaamde Irma.

'Hoe rijdt de RAM?'

'Als een zonnetje,' antwoordde Irma met tedere ironie. Haar oude pick-uptruck bleef het doen; af en toe een kleine reparatie, maar nooit gaf hij echt de geest.

'Met die slangen was het gefikst, toch?'

'Hij klinkt goed,' zei Irma. 'Dat gesis is verdwenen.'

Afgelopen weekend was ze met haar vader langsgegaan bij de autosloperijen aan de parallelweg langs de doorgaande route, om te zoeken naar slangen en koppelstukken om het poreuze, uitgedroogde rubber te vervangen waarmee de ingewanden van de RAM bij elkaar werden gehouden.

Ze wisten allebei weinig van motoren, maar tot dusver hadden ze weten te voorkomen dat de RAM bij zijn soortgenoten op de sloperij belandde. Ze had hem in de zomer voordat ze ging studeren gekocht voor zeshonderd serveerstersdollars. Het was een malle keuze, want de wagen was niet alleen gigantisch en ouder dan Irma, maar had ook nog eens geen stuurbekrachtiging, waardoor ze tijdens de testrit nauwelijks een hoek om kwam. Haar vader schudde zijn hoofd, maar Irma hield voet bij stuk en overhandigde haar honderdjes. In het begin arriveerde ze overal drijfnat van het zweet en met zulke vermoeide armen dat ze het raampje nog maar nauwelijks dicht kon draaien. Maar gaandeweg was ze sterker geworden, en de wagen hield het al drie studiejaren vol,

ondanks ontelbare ritten van zes uur naar Westish en weer terug. Irma, zelf heel klein, vond het heerlijk om zo'n groot voertuig te kunnen besturen. De combinatie had voor haar iets van een brein met daaronder een lichaam. Of van die vogels op de ruggen van olifanten.

'Wat zit je te mijmeren?' vroeg haar vader.

'Ik bedacht dat ik misschien maar even mama gedag moet gaan zeggen.'

'Goed idee.'

Irma liep de trap op en bleef even staan voor de slaapkamer van haar ouders vanwege de duistere zwaarte van de stilte die ze daar bespeurde. Ze zette de deur op een kier en liep naar de vorm van haar slapende moeder.

'Hé,' fluisterde ze terwijl ze haar moeders haar aanraakte.

Vervolgens duurde het even voordat Ada zich bewoog, maar vanaf dat moment was ze meteen klaarwakker, alsof ze niets te maken wilde hebben met die kwetsbare slaap. Toen ze haar mond opendeed klonk haar stem zuiver en helder, een middagstem: 'Irma.'

Ze stak haar armen uit en sloeg ze om Irma's nek terwijl die zich naar haar toe boog. Ada was even slank en pezig als Irma, maar wel een paar centimeter langer, waardoor haar slankheid een andere uitstraling had, met lange armen en lange benen. Terwijl haar gezicht gaandeweg hoeken en rimpels in lijn met haar grijze haar kreeg, bleef haar lichaam zichzelf, demonstratief jeugdig, en Irma vond het vreemd om nu tegen dat lichaam aan te worden gedrukt. Ze had haar moeder, of ze nu wel of niet mooi was, altijd een in-seksueel wezen gevonden, wat Irma beslist niet van zichzelf kon zeggen, en Irma associeerde heimelijk haar eigen associatie van Ada met seks met Ada's hang naar isolement en onderdrukte woede, alsof een nauwe band met seks voor haar voldoende reden was om niet midden in het leven te willen staan, terwijl Irma onopgemerkt kon gaan en staan waar ze wilde.

Haastig prevelde haar moeder een gebed tegen Irma's schouder. 'Gij zijt de gezegende onder de vrouwen, en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot. Heilige Maria, moeder van God, bid voor ons, zondaars, nu en in het uur van onze dood. Amen.'

‘Amen,’ echode Irma.

Ada verslapte haar greep op Irma’s schouders en keek haar intens aan. ‘Gedraag je,’ zei ze.

Irma knikte. ‘Ja, mam.’

Een etage lager pruttelde het koffiezetapparaat. Haar vader stond op zijn tenen de bovenste plank van een keukenkastje af te tasten, op zoek naar een reisbeker die Irma kon meenemen. Hij vond er een, maar de dop ontbrak. Irma stond te dralen in de deuropening. Haar vader staarde naar de beker en knikte mistroostig alsof hij niet anders had verwacht, met zijn patent op dit soort kleine tegenslagen. Zijn arm ging weer omhoog om in het kastje te graaien, waarna hij een gele Brewers-beker tevoorschijn haalde waarvan de dop donzig was van het stof. Het onmiskenbare souvenir van een bezoek aan het honkbalstadion van Milwaukee, lang geleden: typisch zo’n vader-kinderenuitje waar hij hen altijd op had getrakteerd wanneer ze het zich maar konden veroorloven.

Hij bevoelde het plastic schuifje waarmee de drinkopening kon worden geopend en gesloten, om zich ervan te vergewissen dat het functioneerde. Tevreden waste en droogde hij de beker af, waarna hij hem vulde met het eerste beetje koffie. ‘Voordat je weggaat…’ Hij bewoog een hand naar de kont van zijn wijde broek alsof daar zijn portemonnee zat.

‘Pap,’ zei Irma. ‘Niet doen.’

‘Wat niet? Wacht effe.’ Hij gaf Irma de beker koffie en liep de keuken uit. Via het ronde gat nipte ze voorzichtig van de gloeiend hete vloeistof.

Hij kwam terug en gaf Irma een bankenvelop. Er zaten drie vijftigjes in, die aan elkaar plakten zoals gloednieuwe biljetten dat doen.

‘Gast,’ protesteerde Irma.

‘’t Is niks,’ zei hij. ‘Alle beetjes helpen.’

‘Ik heb de hele zomer gewerkt. Ik betaal geen collegegeld. Ik heb genoeg.’

‘Mooi zo,’ zei hij.

Haar vader zou Ada en Jacob nog financieel onderhouden zolang het hem was toegestaan; hij hoefde niet ook nog eens haar te onderhouden. Het gevoel van de stugge, aan elkaar plakkende vijftigjes die Irma met

haar vingers van elkaar moest wrijven trof haar als een blijk van haar vaders stuurloosheid, zijn onvermogen de wereld te bevaren, ook al hield hij het gezin overeind. Met de boerderij had hij nooit iets verdiend, en een carrière daarbuiten had hij evenmin opgebouwd.

Als hij dan toch een gebaar wilde maken, had hij dan niet gewoon naar een geldautomaat kunnen gaan en die een stapeltje tientjes en twintigjes kunnen laten uitspugen? Ergens deed het haar zeer: dat hij de auto bij de bank had geparkeerd, naar binnen was gekuierd, in de rij was gaan staan. Dat hij de bediende tergend traag had staan uitleggen dat zijn dochter aan Westish College studeerde, en wel met een beurs die zo bijzonder was dat hij maar om het jaar werd toegekend, en dat ze wat zakgeld nodig had – briefjes van vijftig, alstublieft, uw mooiste, drie stuks.

'Dank je wel,' zei ze met een omhelzing.

De airco van de RAM deed het niet meer, wat ook gold voor de radio. Irma draaide haar raampje open. Ze moest de herrie van de snelweg maar voor lief nemen. Ze stak haar oortjes in haar telefoon, schoof het draadje onder haar T-shirt door, zodat het haar versnellingspookarm niet in de weg zat, en drukte een dopje in haar oor.

Onder het rijden luisterde ze meestal naar audioboeken, oude romans die gratis beschikbaar waren. De teksten waren ingesproken door vrijwilligers, van wie er veel een Midwest-accent hadden dat vrij veel op het hare leek. Op dat moment luisterde ze naar *The Egoist* van George Meredith, dat ze had gekozen omdat het volgens Kate Millett niet onderdeed voor een roman van Jane Austen. George Meredith was niet zo'n negentiende-eeuwer die stiekem een vrouwelijke Georges was; het ging hier gewoon om een kerel.

Ze warmde de slome motor van de RAM even op met een dot gas in zijn vrij en reed de oprijlaan af, waarbij ze te lang in de eerste versnelling bleef. Grint spatte weg van de wielen en besproeide het onkruid in het afwateringskanaaltje. Haar vader pootte altijd pompoenen, die hij in oktober aan het begin van de oprijlaan te koop aanbood in een oude platte bak. Dit jaar hadden ze maar matig willen groeien, maar deson-

danks ontwaarde ze tussen de bladeren een paar oranje bollen die klaar waren om te worden geplukt en te rijpen.

Terwijl ze afremde om af te slaan naar countyweg H tikte ze op het verfijnde gouden kruisje dat om haar nek hing, en raakte vervolgens de kloeke houten rozenkrans aan die rond de achteruitkijkspiegel was gedraaid. Het gouden geval, haar topstuk, was ooit van haar overgrootmoeder geweest. Irma wist zelf niet waarom ze had besloten tot de aankoop van de rozenkrans met zijn kralen in twee bruinige tinten zoals bij een schaakbord. Ze had hem voor een dollar gekocht op een rommelmarkt, en om de een of andere reden leek hij bij de RAM te passen. Het was een grapje dat ze niet kon uitleggen. Misschien dat God het zou begrijpen, ware het niet dat Hij niet bestond.

Irma stopte bij het tankstation iets voor de plek waar de H de snelweg kruiste. Een compleet plein aan natriumlampen brandde zich door de dageraad heen. Langs de rand van het terrein stonden lange grauwe vrachtwagenlijven te sluimeren.

'Zitten blijven, Andy,' zei ze terwijl ze de motor uitzette. 'Ik ben zo terug.'

Ze haalde haar betaalpas langs de automaat, draaide de benzinedop los en ramde de tuit van de slang in de vulopening. Ze vergrendelde de hendel en haastte zich het gebouwtje in om wat snacks te scoren: groenige banaan, reep chocola, zakje geroosterde amandelen. 'Nounou, je eet wat af,' zei Ada nogal eens, met een schuine blik. Irma zou zoiets hebben opgevat als kritiek op haar gewicht, ware het niet dat ze nooit meer dan vijfenveertig kilo woog. Nee, er bleek eerder uit dat Ada haar verdacht van zondigheid in algemene zin.

Eenmaal terug bij de auto was er zesenveertig dollar van haar rekening gehaald. Over zonden gesproken: de dorstige RAM was er een van. Maar wat moest ze dan? Naar de campus carpoolen? Dertig mille in een Prius steken? De planeet moest het haar maar vergeven.

Ze klom weer achter het stuur en voerde Anderson een paar plakjes ei. In haar zak bliepte haar telefoon.

Goeie reis, I! Kan niet wachten om je te zien. Gedachtepuntjes gaven aan dat Pella nog aan het typen was. Toen klonk er een tweede bliepje:

Aubergineschotel-met-Parmezaanse in de maak. Zie je rond 8ten? Tenzij je onderweg bent naar de Parties ;-)

Ze klikte het scherm van haar telefoon uit, gaf plankgas en voegde in op de snelweg.